

63. Berlin Film Festivali her şeyden önce, şehrin birbirinden etkileyici sinema salonlarında on gün boyunca değişik filmler izleme fırsatını sinefillere sunduğu için önemli. Festival gala gösterimlerinin ve ödül töreninin yapıldığı Berlinale Palast'ın yanında, yine onun kadar görkemli Friedrichstadt Palast, festivalin atmosferine karışmayı bekleyen sinemaseverleri büyülüyor ve ilk dakikada sizi etkisi altına alıyor. Güzel bir salonda, görüntü ve ses bakımından tatmin olup bu duyguları kalabalık bir grupla paylaşmanın mutluluğunu yaşamak, farkında olmadan izlenen filmden daha çok etkilenmeyi sağlayabilir. Festivalin büyüğünden çıktığınız bir anda, yarışma bölümüne neden dahil edildiğini anlamadığınız filmlerle de karşılaşmanız olası. Bütün bu gelgitlerin arasında festival jürileriyle bir arada film izleme fırsatı yakalayabilmek ayrı bir heyecan yaratıyor. Bu yılın jüri başkanı Wong Kar Wai'nin festivalin açılışını yapan filmi *The Grandmaster* (2013), festival seyircisini fazlasıyla tatmin etti ve gelecek zamanlarda "yönetmenin klasikleri içindeki yeri" temalı tartışmalarını getireceği şüphesiz. Yine yarışma dışı olarak gösterilen, festivalin merakla beklenen filmlerinden biri de *Gece Yarısından Önce* (*Before Midnight*, 2013) idi. Üçlemenin son filminde Celine ve Jesse'nin yıllara uzanmış, kişisel yüklerle ve hesaplaşamazlıklarla ağırlaşmış ilişkilerine tanık olurken, yaptıkları Yunanistan gezisinin renkli ve iç ısıtan ayrıntıları filmin aslında ağır ve kabul etmesi zor olan gerçekliğinden daha az sıyrılmaya çalışmamızı sağlıyor.

Berlinale için ayrı bir önemi olan yönetmen George Sluizer, bu yıl yarışma dışı olarak *Kirli Kan* (*Dark Blood*, 2012) filmiyle festivaldeki yerini aldı. Yönetmen, çekimler sırasında filmin başrol oyuncusu River Phonex'in hayatını kaybetmesi sonucu yarım kalan filmini on dokuz yıl sonra tamamlama kararı alıyor. Sluizer, son haliyle filmini üç ayaklı bir sandalyeye benzetiyor: Yarım ama ayakta durabilen. Film bittikten sonra bu tanım daha anlamlı bir hale geliyor; çok güçlü olabilecek sahnelerin eksikliği hissedilse de film ayakta kalıyor.

Altın Ayı'yı alan *Çocuk Pozu*

(*Pozitia Copilului*, 2013) ayrıcalıklı sınıftan bir annenin, neden olduğu trafik kazası sonucu suçlu bulunan oğlunu kurtarma çabasını anlatırken ahlaki normları sorguluyor. Toplumsal sorunlara sağlık politikaları kanalından yaklaşan *An Episode in the Life of an Iron Picker* (2013) ise, festivalden iki ödülle dönmeyi başardı. O nedenle bu yılki festival jürisinin, söyleyecek sözü, verilecek mesajı olan filmlerden yana tercihlerini kullandıklarını söylemek yanlış olmaz.

Yarışma filmlerinden Alman yapımı *Gold* (2013), geçtiğimiz yılki Berlinale'den Gümüş Ayı ödülüyle dönen *Barbara* (2012)'dan aklımıza kazınmış Nina Hoss'u merkeze yerleştirirse de, kötü bir ıssızlık ve kayboluş öyküsü olarak ortada kalıyor. Nina Hoss bu filmdeki Emily karakteriyle Barbara gibi mesafeli ama aynı ölçüde şefkatli olabilen uzak, yalnız kadın rolünde. Fazlasıyla beğeni toplayan ve Paulina Garcia'ya En İyi Kadın Oyuncu ödülünü getiren *Gloria* (2013), altmışına yaklaşmakta olan Gloria'nın yalnızlıkla başa çıkışının tatlı hikayesine odaklanıyor. Buna paralel olarak, *On My Way* (2013), yine ellili yaşlarında olan Betty'nin arabasına atlayıp hayatına yeni bir akış verme arayışını konu ediyor. Catherine Deneuve'ü close-up'larla doya doya izlediğimiz gerçeği bir kenara, film birbirine bağlanamayan bölümleriyle seyri zor bir hal alıyor, dağınık

halde kalıyor. Güçlü kadın karakterini merkezine oturtan bir diğer film ise *Camille Claudel 1915* (2013). Bruno Dumont, sanatçının akıl hastanesinde geçen otuz yılından yalnızca bir hafta gibi küçük bir

kesiti seçerek derdini anlatmayı başarıyor. Film, gücünü Juliette Binoche'un muhteşem oyunculuğuyla birlikte, otuz yıl süren umutlu bir bekleyişin ağırlığını o kısa zaman diliminde verebilmesinden alıyor. *Promised Land* (2013); enerji sorununa, global şirketlerin stratejilerine, dava insanı olmaya dair şeyler söylerken çok fazla klişeyle tökezliyor. Gus Van Sant'ın aynı anda birden fazla noktaya dikkat çekme isteğinin yanına hikayede sürpriz dönüşler yapma çabası da eklenince film beklenen etkiyi veremiyor. Bu sürpriz dönüş durumunun eğreti durmadığı film ise şüphesiz *Acı Reçete* (*Side Effects*, 2013)'ydi. Sodenberg, kullandığı mekanlarla New York atmosferini özellikle hissettirerek ilaç şirketi, hasta, psikiyatrisi üğendenin yola çıkıyor. Şaşırtıcı hikayesi, şık mekanların uyumlu kullanılması, müzikleri, seyir boyunca izleyicide uyanık bıraktığı şüphe duygusu *Side Effects*'i dinamik bir filme dönüştürüyor.

Sinema sanatında yeni perspektikler açtığı düşünülen filmlere verilen Alfred Bauer ödülünü alan *Vic+Flo Saw a Bear* -ismiyle de ironik olarak-, yarattığı tekinsiz atmosferiyle ve zaman/mekan dışı karakterleriyle ödülü fazlasıyla hak ediyor. İnsanlardan uzakta, orman içindeki evinde yaşayan şartlı tahliye olmuş Vic ve eski hükümlü olduğunu anladığımız sevgilisi Flo'nun her türlü zamandan soyutlanabilecek bir mekanda geçen hikayeleri geçmişten çıkıp gelen biri ve eve düzenli olarak gelen polis memuru üzerinden şekilleniyor. Filmde ilgi çekici olan ise hiçbir karakterin geçmişine dair en ufak bir ipucu verilmemesi. Bu bilinmezlik üzerinde ilerlediği için film gerilim duygusunu ayakta tutmayı başarıyor.

Ödülle dönmeyen ancak dikkat çekici yarışma filmleri arasında yer alabilecek *In the Name of*, eşcinsel bir papazın yeni sürgün edildiği bir Polonya köyündeki yerleşme sürecini anlatıyor. Davranış sorunları olan erkek çocuklarla çalışan papazın iç hesaplaşması Hıristiyan sanatına göndermelerle dolu etkileyici görselleriyle sunuluyor. Filmin dengesi, son sahne hissi veren birkaç sekansın arka arkaya gelmesiyle bozulsa da yerle bir olmuyor.

Hong Sangsoo, kendisinden beklenildiği gibi *Nobody's Daughter Haewon*

ile akıp giden, rüya ve gerçek arasındaki kararı seyirciye bırakan bir deneyim sunuyor. Annesinin Kanada'ya yerleşmesi ve üniversitedeki evli profesörüyle yürümeyen ilişkisi yüzünden bocalayan Haewon çözümü belki de düşlerinde buluyor.

Panorama bölümünde gösterilen Jacques Doillon'un son filmi *Love Battles*, başlangıçta ilişkileri konumlandırılmayan bir kadının ve erkeğin, yer yer izlemesi sabır gerektiren, bir araya gelip yaptıkları seanslardan oluşuyor. Kadının babasının ölümünden sonrasıyla başlayan film kızgın ve derdi olan karakterini daha ilk andan hesaplaşmaya giderken gösteriyor. Bir süre sonra diyalogların tamamen silinmesiyle kadının hesaplaştığı/savaştığı kişinin neye ya da kime dönüştüğü sorusu ortaya çıkıyor. Yönetmenin katılımıyla yapılan gösterimde film olumlu tepkiler alsa da bazı zorlayıcı sahneleriyle de akılda kaldı. Bir diğer Panorama filmi *Reaching for the Moon*, Amerikalı şair Elizabeth Bishop'ın hayatının kapsamlı bir dönemine uzanıyor ve Brezilya'dan kaynağını alan olağanüstü güzellikteki görseller, etkileyici müzikler ve Bishop'tan seçme dizeler eşliğinde son derece keyifli bir seyir sunuyor. Filmin, Elizabeth Bishop'tan daha çok dize okuma isteğini yandırdığını da eklemek gerek.

Tam da bu incelikli nokta üzerinden bakacak olursak keşif yapmanın zevkini sinefillere tattırabilmesi açısından festivaller önem kazanıyor. Yüzlerce film arasından bize dokunanı keşfedebilmenin bazen şansa kaldığını da söylemek gerek. Berlinale gibi dev bir organizasyon içinde bu şans belki de daha da küçük kalsa da 63.sü düzenlenen festivalin oluşturduğu genel atmosfer tekrar düşünüldüğünde bir sinefilin zevk alması kaçınılmaz görünüyor.

Gülnihal Kavaklıoğlu